

6. Савченко О. Я. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи. *Початкова школа*. 2012. № 8. С. 1–6.
7. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1–2 та 3–4 класи. К.: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

*Литвин Л. М.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та суспільних наук,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

МОДЕЛЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ

Сьогодні в нашій державі відбувається кардинальне реформування системи освіти. На думку представників різних наукових галузей, педагог, вчитель є ключовою фігурою у вирішенні пріоритетних завдань розвитку держави й суспільства. Він стимулює інноваційний розвиток у соціальному житті, культурі; йому належить визначальна роль у створенні духовного й морального потенціалу країни; він готує нову інтелектуальну еліту. За таких міркувань, вчитель є головною дійовою особою на шляху реалізації стратегічного напрямку розвитку України – зробити її конкурентоспроможною серед інших країн. Саме тому формування конкурентоспроможного вчителя повинне стати пріоритетним завданням вищої педагогічної освіти в Україні [1].

Проблема конкуренції та конкурентоспроможності, яка була започаткована в галузі економіки, менеджменту й виробництва, з часом, у зв'язку з підсиленням її гуманістичного контексту, набула широкого й усебічного висвітлення в інших науках, зокрема в педагогіці.

Конкурентоспроможність – це характеристика особистості, що виражається у здатності вистояти й перемогти в конкурентній боротьбі.

Конкурентоспроможний вчитель – це людина, котра, завдяки особистісним і професійним якостям, здатна вистояти й перемогти в конкурентних відносинах на ринку освітніх послуг.

У моделі сучасного вчителя як конкурентоспроможного фахівця доцільно виділити такі компоненти – вимоги до фахівця: розуміння сутності й соціальної значущості своєї спеціальності; дотримання етичних і правових норм суспільства; наявність аксіологічних прагнень, тобто ідеалів, цінностей, пріоритетів, мотивацій тощо; знання законів міжособистісного спілкування й

уміння використовувати їх на практиці; здатність приймати рішення й нести за них відповідальність; наявність людських, гуманних проявів – почуття справедливості, співчуття, готовності допомогти, любові до сім'ї та ін.; «невиробничі» резерви особистості – патріотизм, дотримання законів здорового способу життя, уміння створити сприятливий психологічний клімат у колективі, участь у громадському житті, працездатність тощо [2, с.53].

До основних структурних складників конкурентоспроможності майбутніх вчителів відносять: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, індивідуально-психологічний, операційно-діяльнісний компоненти [3].

Ціннісно-мотиваційний компонент – повинен відображати ціннісні орієнтації, мотиви, спрямованість, які актуалізують потребу в самоактуалізації, саморозвитку особистості. Майбутній конкурентоспроможний вчитель повинен мати не тільки базові професійні знання, уміння, а й ціннісні орієнтації фахівця, мотиви його діяльності, розуміння себе у світі та світу навколо себе, загальну культуру, що виявляється в мовленні, ставленні до себе, здатності до розвитку свого творчого потенціалу, володіти стилем взаємовідносин з людьми, з якими він працює.

Когнітивний компонент конкурентоспроможності майбутніх вчителів – це система дидактичних, психологічних, операційних, науково-теоретичних знань, якими повинен володіти конкурентоспроможний фахівець; гнучкість мислення; знання із самооцінки власного потенціалу.

Індивідуально-психологічний компонент конкурентоспроможності майбутніх вчителів передбачає прагнення особистості до морально-естетичного самовдосконалення, виявлення особистісних перспектив згідно з психологічними механізмами розвитку особистості конкурентоспроможної поведінки.

Операційно-діяльнісний компонент конкурентоспроможності майбутніх вчителів визначає коло вмій і навичок, якість і рівень розвитку котрих робить фахівця конкурентоспроможним.

Домінуючим у формуванні конкурентоспроможності майбутніх вчителів є вміння визначати чіткість цілей. У менеджменті під метою розуміється кінцевий опис результату як уявлення про майбутнє. Для майбутнього вчителя вміння ставити чіткі цілі визначається умінням планувати [2, с.68].

Дуже важлива характерна детермінанта конкурентоспроможності – здатність до ризику. Для майбутнього вчителя нестандартне вирішення професійних завдань є необхідною умовою, що дозволяє реалізувати себе в професії, розкрити потенційні можливості та здібності, бути готовим до пошуку нестандартних рішень.

Отже, конкурентоспроможність вчителя – багаторівневе інтегральне особистісне утворення, що характеризується сукупністю ціннісних орієнтацій, особистісно й професійно значущих якостей, базових знань, умінь і навичок та проектується на всі сфери життєдіяльності і забезпечує майбутньому вчителю переваги в конкурентних відносинах у сфері освітньої діяльності з метою творчої самореалізації. Бути конкурентоспроможним для вчителя означає бути компетентним, вміти аналізувати та прогнозувати, правильно оцінювати свої можливості, бути комунікабельним, ризикувати й не боятися нового, бути оптимістом і вміти не лише вибирати, але й відмовлятися від застарілого, традиційного.

Список використаних джерел

1. Замкова І. І. Модель сучасного вчителя (Творчий проект). URL: <http://osvita-verh.dp.ua/files/2015/Zamkova.pdf>.
2. Безбородих С. М. Формування конкурентоспроможності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. URL: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/03/dis_bezborodyx.pdf.
3. Митник О. Розвиток конкурентоспроможності сучасного вчителя у межах внутрішньошкільної методичної роботи. // Рідна школа. №1-2 (січень-лютий) 2013. с.37-42.

Мелаш В. Д.,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри початкової освіти,

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

(м. Мелітополь)

Варениченко А. Б.,

аспірантка, Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

(м. Мелітополь)

Коваленко О. В.,

вчитель початкових класів,

КЗ «Горьківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

Якимівської селищної ради Якимівського району Запорізької області»

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА В ГАЛУЗІ «ПРИРОДОЗНАВСТВО»

Вступ. Пріоритетним завданням Нової української школи є не оволодіння учнями певним набором знань, умінь, навичок, а виховання свідомої, внутрішньо вільної особистості, здатної формувати, та аргументовано